

Posudek školitele

Disertační práce

Mgr. et Mgr. Andrea Vatulíková, Performance art jako hraniční forma uměleckého projevu

Fakulta výtvarných umění VUT v Brně, katedra teorií a dějin umění, 2018

Přestože titul práce Andrea Vatulíková formulovala obecněji, konkrétní předmět zájmu, k němuž se ve svém textu upíná, jsou vztahy mezi kategoriemi performativního umění a prostředky divadla. I když mísení žánrů je jedním z důležitých symptomů dnešní doby, přinejmenším z toho důvodu, že své doktorské studium uskutečnila na výtvarné škole, může čtenáře přístup doktorandky poněkud zaskočit. Nejen že ve své práci takřka úplně pomíjí výtvarnou složku (kterou bychom v jejím zájmu patrně očekávali především), ale k tématu primárně přistupuje, z pozic divadelního světa, ale že mu dokonce ve své práci věnuje rozhodující míru pozornosti. Logiku můžeme ovšem nalézt v tom, že ji zajímají prostředky, praktiky univerzální a společné pro všechny druhy performance. V proměnách konceptu divadla na počátku 20. století (a lapidárně řečeno – jeho cesty od slova ke gestu, od scénáře k autentickému výrazu těla), v němž je hledán předchůdce performativních umění 20. století, se soustředí na nové tvůrčí postupy - „na nově vzniklé originální herecké metody, techniky a fyzická cvičení“, v nichž rozkrývá jemné stimuly, modely, strategie, aparát společný rovněž v performativních formách tradičně zakotvených v kontextu výtvarných disciplín. (Se zkoumáním tělesnosti má doktorandka ostatně nemalé zkušenosti spojené se zkoumáním tématu její magisterské práce, v níž se soustředila na performativitu a možnosti interpretace různých způsobů pojetí těla). V nich rozpoznává jejich specifickou zkušenost, předpoklady a snaží se nalézat určitá vodítka pro analýzu a pochopení performativních postupů. Hledá stimuly pro vývojové proměny a posuny v performanci 80. a 90. let – ovlivněné např. orientálním divadlem (jmenovitě kupř. v projevech hnutí Black Market, Dřevo..) a sleduje podoby současného experimentálního divadla a jeho analogie ve výtvarném žánru na příkladech konkrétních uměleckých projevů.

I když vzhledem k mezioborovému tématu studentky nejsem schopna zcela kompetentně zhodnotit míru inovativnosti výsledků její disertační práce, za cenné považuji zejména prověření autorčiny tezí praktickým (fyzickým) výzkumem, podchyceným v praktické části disertační práce – v projektu *Bod nula*, jehož koncept založený na sondě do několika žánrů performativního umění, obsah, analýza a zhodnocení tvoří významnou část předloženého textu. V *Bodě nula* jako v energetickém základu se podle hypotézy doktorandky současně sbíhají všechny kategorie performativních umění. Domnívám se, že jednou ze zkušeností, která tedy vyvrací v úvodu naznačené pochybnosti o jisté nevyváženosti zájmu doktorandky o problematiku jednotlivých disciplín, je potvrzení teze o stírání hranice mezi divadlem, tancem a performance (a potažmo jejími výtvarnými modalitami).

Jako školitelka jsem musela přijmout osobitý způsob a metody práce doktorandky, které se poněkud rozcházejí s optimální ideou systematické práce na jednotlivých částech textu a

průběžné zpětné vazby. Textová část vznikla v relativně krátké době a ryze samostatně jako pokus o shrnutí a vyústění všech podnětů přijímaných doslova do poslední chvíle – a to jak studiem odborných zdrojů, jejich kritikou, tak z oblasti živého umění. Mé možnosti zasahovat a reagovat věcnými připomínkami byly omezené.

Obsah disertační práce považuji za hodnotný a pro disciplíny performativních umění za přínosný, proto ji doporučuji k obhajobě.

PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D.